

Monogenik ve Multifaktöriyel Nadir Hastalıklar

Ahmet Gül

ASDETAE ve İstanbul Tıp Fakültesi

“Horror autotoxicus”

Kendine zarar vermeme

Öz *ya da* yabancı (tehlikeli)

• İnflamatuvar Hastalıklar

Paul Ehrlich

Wikipedia

- Doğal immün sistem – **Otoinflamatuvar hastalıklar**
  - PAMP ve DAMP uyarılarının TLR ve NLR gibi reseptörlerle tanınması
    - İnflamatuvar yanıtın kontrol edilememesi sonucu “yan hasar”
- Edinsel immün sistem – **Otoimmün hastalıklar**
  - TCR ve BCR reseptörlerinin her T ve B hücresi için tesadüfi olarak genetik yeniden düzenleme ile belirlenmesi
  - Öz antijenlere yönelik T ve B hücre klonlarının oluşumu
    - Tolerans mekanizmalarında aksamaya bağlı otoimmün hastalıklar

AUTOINFLAMMATORY

RARE MONOGENIC AUTOINFLAMMATORY DISEASES

FMF, TRAPS, HIDS, PAPA
Blau syndrome (uveitis)

POLYGENIC AUTOINFLAMMATORY DISEASES

Crohn disease, ulcerative colitis
Degenerative diseases, e.g. osteoarthritis
Gout/pseudogout/other crystal arthropathies
Some categories of reactive arthritis and Psoriasis/psoriatic arthritis (no MHC associations)
Self-limiting inflammatory arthritis including diseases clinically presenting as RA
Storage diseases/congenital diseases with associated tissue inflammation
Non-antibody associated vasculitis including giant cell and Takayasu arteritis
Idiopathic uveitis
Acne and acneform associated diseases
Some neurological diseases, e.g. acute disseminated encephalomyelitis
Erythema nodosum associated disease, including sarcoidosis

MIXED PATTERN DISEASES with evidence of acquired component (MHC class I associations) and autoinflammatory components

Ankylosing spondylitis
Reactive arthritis
Psoriasis/psoriatic arthritis
Behcet Syndrome
Uveitis (HLA-B27 associated)

CLASSIC POLYGENIC AUTOIMMUNE DISEASES (organ-specific and non-specific)

Rheumatoid arthritis
Autoimmune uveitis (sympathetic ophthalmia)
Coeliac disease
Primary biliary cirrhosis
Autoimmune gastritis/pernicious anaemia
Autoimmune thyroid disease
Addison disease
Pemphigus, pemphigoid, vitiligo
Myasthenia gravis
Dermatomyositis, polymyositis, scleroderma
Goodpasture syndrome
ANCA associated vasculitis
Type 1 diabetes
Sjogren syndrome
Systemic lupus erythematosus

RARE MONOGENIC AUTOIMMUNE DISEASES

ALPS, IPEX, APECED

AUTOIMMUNE

Öncelikli Araştırma Alanlarımız

- Ülkemizde sık görülen, epidemiyolojisi bölgesel farklılıklar gösteren nadir inflamatuvar hastalıklar
  - Monogenik ve kompleks otoinflamatuvar hastalıklar
    - Ailevi Akdeniz Ateşi ve diğer nadir otoinflamatuvar hastalıklar
    - Behçet hastalığı

- İstanbul Üniversitesi
  - Aziz Sancar Deneysel Tıp Araştırma Enstitüsü
    - Temel Bilim araştırmaları
  - İstanbul Tıp Fakültesi
    - Klinik araştırmalar ve ilaç çalışmaları

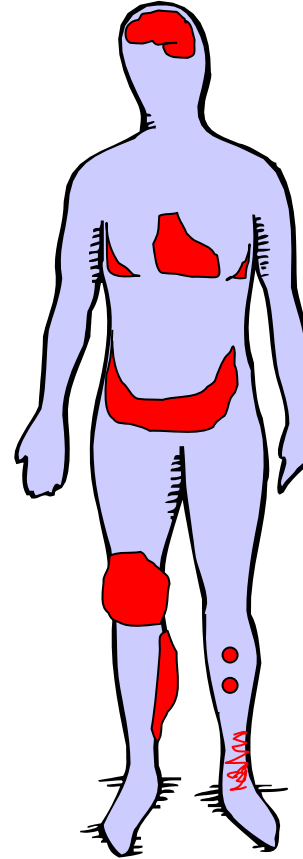
Ailevi Akdeniz Ateşi

- Tekrarlayan ateş ve inflamasyon atakları
  - 12-72 saat süren ataklar
  - Akut faz yanıtı
  - Atak arasında yakınmasız
  - Çocukluk döneminde başlar
  - Değişen sıklıkta tekrarlar

Otozomal resesif kalıtım

Bölgesel / Etnik

- Yahudilerde
- Ermenilerde
- Türklerde
- Araplarda sık

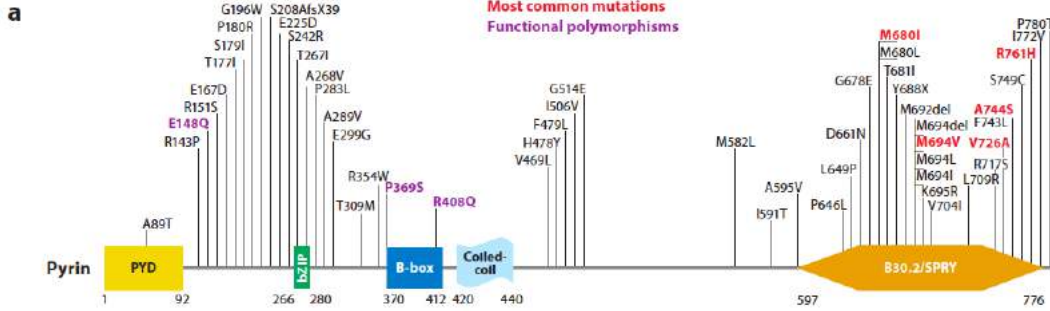

Otoinflamatuvar Hastalıklar

- Otozomal resesif
  - **Ailevi Akdeniz Ateşi**
  - Mevalonat kinaz eksikliği (Hiper-IgD ve periyodik ateş sendromu)
  - IL-1Ra eksikliği (DIRA), IL-36Ra (DITRA), ADA2 (DADA2) eksikliği; ayrıca LPIN2, PSMB8 (JMP/NNS/CANDLE), SLC29A3 (H sendromu), IL10RA, IL10RB mutasyonları ile ilişkili hastalıklar .....
- Otozomal dominan
  - TNF reseptörü ile ilişkili periyodik sendrom (TRAPS)
  - Kriyopirin ile ilişkili periyodik ateş sendromu (CAPS)
    - Muckle-Wells sendromu
    - Ailevi soğuk ürtikeri sendromu (FCAS)
    - Neonatal başlangıçlı multisistem inflamatuvar hastalık (NOMID veya CINCA)
  - PAPA (piyojenik artrit, piyoderma gangrenosum ve akne) sendromu; Blau sendromu; ayrıca CARD14 (PSORS2), NLRP12 (NAPS12), PLCG2 (APLAID), SH3BP2 (Şerubizm), TMEM173 (SAVI) genlerinde mutasyonlarla ilişkili hastalıklar

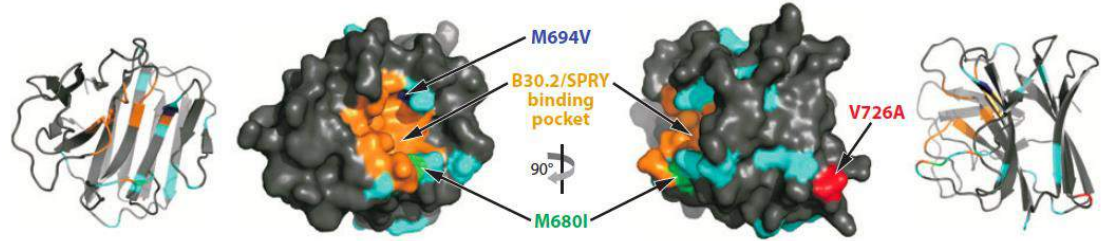
Ailevi Akdeniz Ateşi, MEFV geni ve Pirin

Annu Rev Immunol 2009; 27: 621-68

b

Predicted structure of the pyrim B30.2/SPRY domain

Masters SL, et al. Annu Rev Immunol 2009;27:621-68

Mutasyonlar ve protein yapısına etkileri

ARTHRITIS & RHEUMATISM
Vol. 56, No. 1, January 2007, pp 345-350
DOI 10.1002/art.22320
© 2007, American College of Rheumatology

Association Betwe
of *MEFV* Mes:
Peripheral Blood Leucocyt

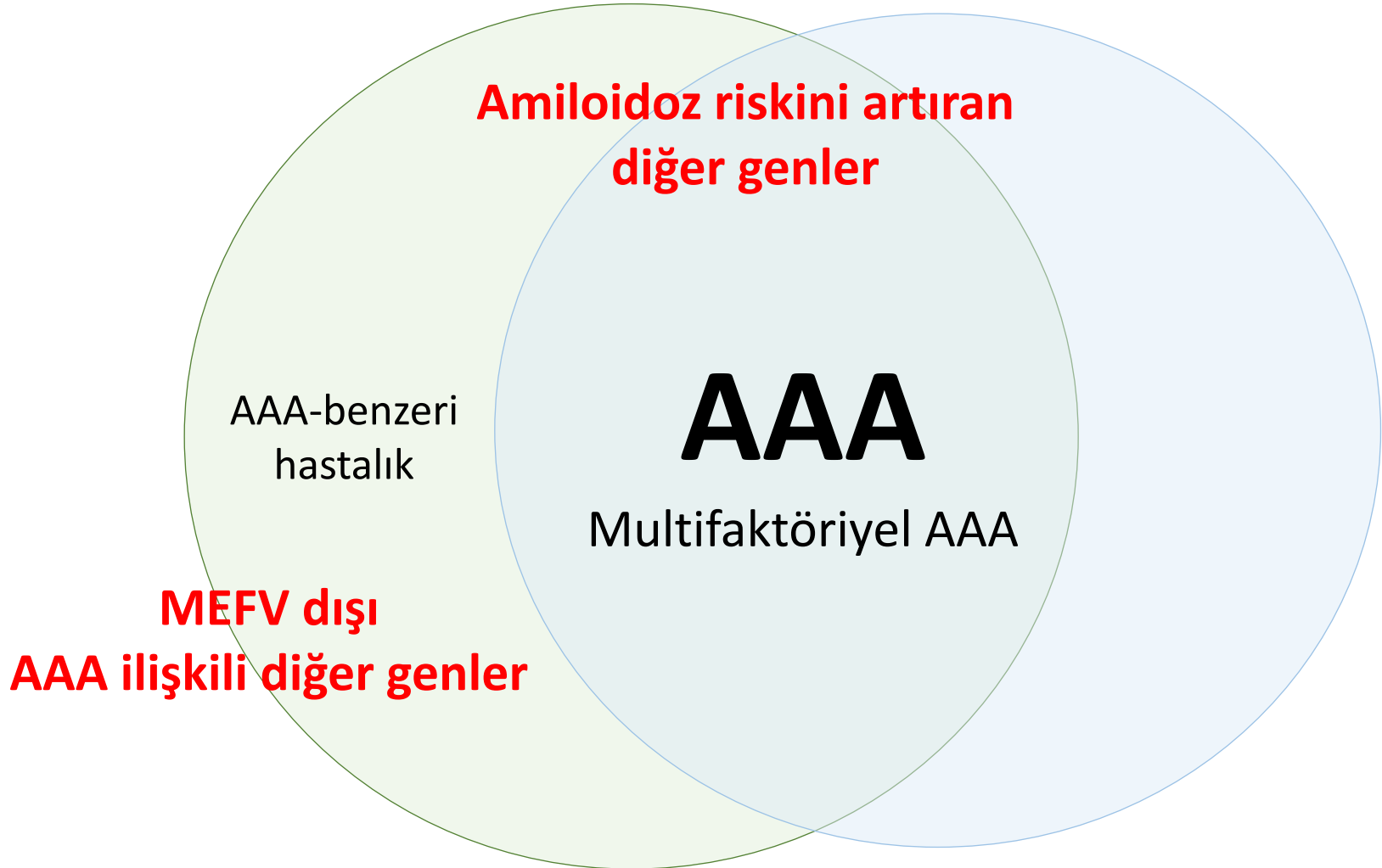
MEFV gene 3'-UTR Alu repeat polymorphisms in patients with familial Mediterranean fever

Duran Üstek,¹ Cumhuri Gökhan Ekmekci,¹ F Burcak Vural,¹ Hakan Yanar,² Korhan T

D. Üstek¹, C. Ekmekçi¹, B. Oku¹, F. Coşan², A. Çakiris¹, N. Abacı¹, S. Çelik³, S. Kamalı², G. Hatemi³, Ö. Kasapçopur⁴, H. Özdoğan³, A Gül^{1,2}

Ailevi Akdeniz Ateşi

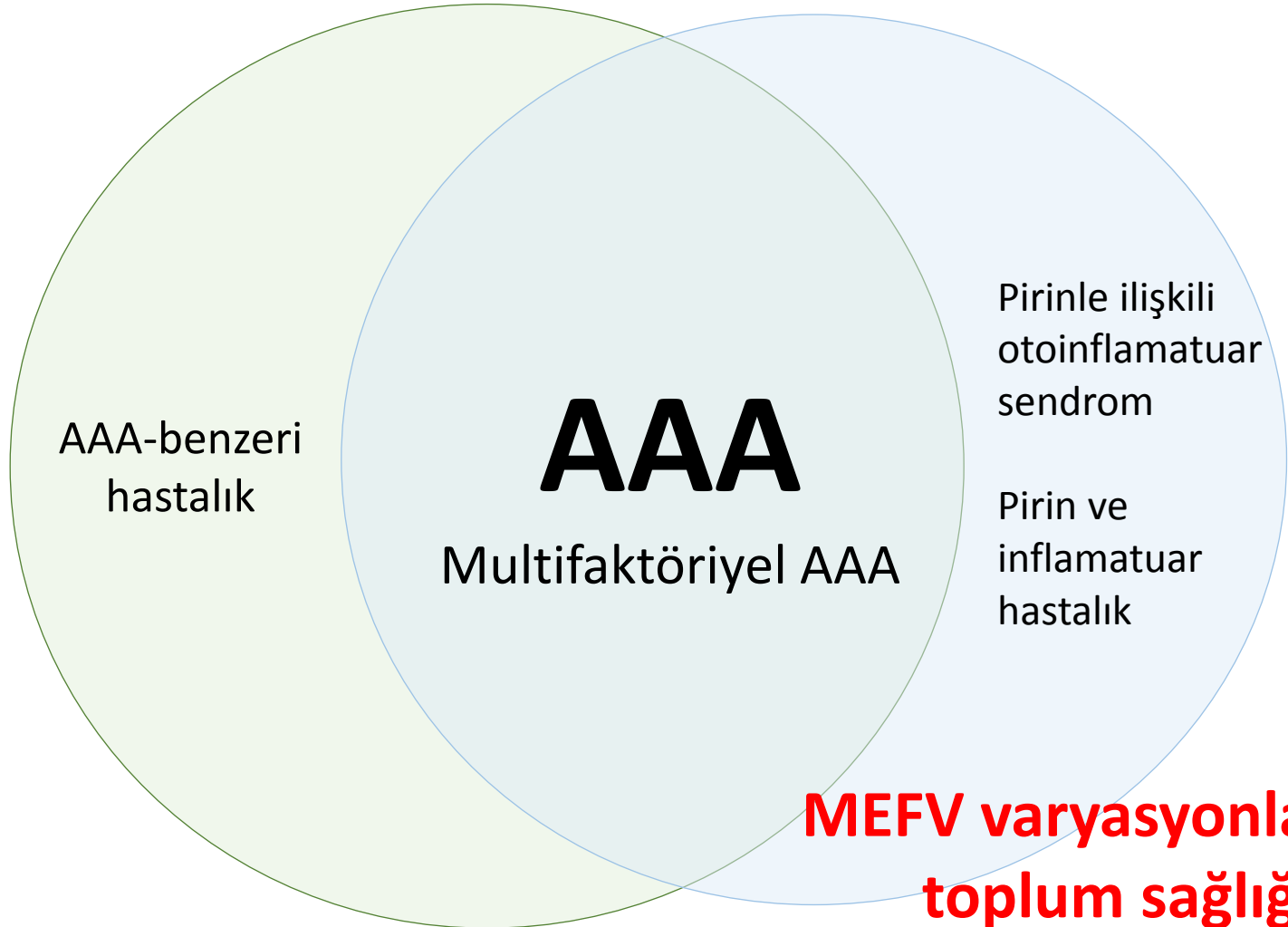
MEFV Varyasyonları

Ailevi Akdeniz Ateşi

MEFV Varyasyonları

MEFV varyasyonları ve toplum sağlığı

Monogenik Otoinflamatuvar Hastalıklar

- Ailevi Akdeniz Ateşi dışı monogenik hastalıklar için referans merkezi
  - Genetik tanı
  - Biyobanka
  - Yeni hastalıkların tanımlanması

Gul et al. *Pediatric Rheumatology* 2015, 13(Suppl 1):O25
<http://www.ped-rheum.com/content/13/S1/O25>

PEDIATRIC
RHEUMATOLOGY

ORAL PRESENTATION

AGBL3 As a Novel Gene Associated with Hereditary Hypocomplementemic Urticarial Vasculitis and Favorable Response to Rituximab

1266

Ahmet Gül¹, Neslihan Abacı² and Sema Sırma Ekmeçci¹

¹Department of Internal Medicine, Divisi
²Department of Genetics, Istanbul

nature
genetics

Pathological and autoinflammatory lymphedema (AL)

A Gül^{1*}, H Ozdogan², S Ugurlu², O Ka

From 8th International Congress of
Dresden, Germany, 30 September -

Background:

- Autoinflammatory disorders are associated with seemingly unprovoked attacks of inflammation, mainly resulting from inborn errors of the innate immune system.
- The list of autoinflammatory disorders is growing each year with the definition of new syndromes.
- Urticarial skin lesions are well-known features of autoinflammatory disorders associated with NLRP3 and NLRP2 variants. However hereditary forms of hypocomplementemic urticarial vasculitis (HUV) with or without lupus features have been associated with DNAGS1L variants in limited number of Turkish, Arabic and Italian families.
- We herein define the clinical phenotype and treatment response of a patient with HUV (Fig. 1 and Fig. 2) due to a homozygous deleterious variant of a novel gene, *AGBL3* (ATX/CTP binding protein-like 3).

Figure 1. Urticarial skin rash developing on the trunk and lower extremities during attacks

Methods:

- Last year we described a novel gene variant in a patient with autoinflammatory features and HUV, who was negative for DNAGS1L variants.
- Whole exome sequencing of the genomic DNA revealed a deleterious homozygous c.793C>T mutation in *AGBL3* gene, which results in early truncation of the protein (p.Gln265Ter) and deletion of the functional carboxypeptidase domain (Figure 3).
- The *AGBL3* is suggested to catalyze the degradation of polyglutamate side chains, especially in proteins such as tubulins. This variant was not found before in all reported databases including 1000 Genomes Project data. We herein describe the clinical features and treatment responses of the index case.

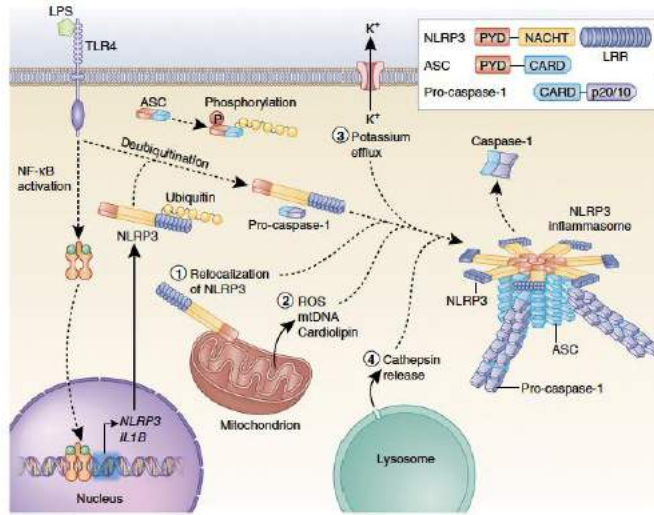
Results / Case

- The index case had cancer.
- He was one urticarial rash and without infection.
- His rash was pigmented.
- His 2-3 day more frequent attacks.
- He had high plasma ritux (5-20 mg/l).
- Last 12 months, rituximab treatment with disease well skin lesions.
- He was the index case, a disease + manifest at adulthood.
- He respond and labra antibodies

Loss-of-function mutations in *TNFAIP3* leading to A20 haploinsufficiency cause an early-onset autoinflammatory disease

Qing Zhou^{1,19}, Hongying Wang^{1,19}, Daniella M Schwartz², Monique Stoffels¹, Yong Hwan Park¹, Yuan Zhang³, Dan Yang⁴, Erkan Demirkaya⁵, Masaki Takeuchi¹, Wanxia Li Tsai⁶, Jonathan J Lyons³, Xiaomin Yu³, Claudia Ouyang⁷, Celeste Chen¹, David T Chin¹, Kristien Zaal⁸, Settara C Chandrasekharappa⁹, Eric P Hanson⁷, Zhen Yu⁴, James C Mullikin¹⁰, Sarfaraz A Hasni¹¹, Ingrid E Wertz¹², Amanda K Ombrello¹, Deborah L Stone¹, Patrycja Hoffmann¹, Anne Jones¹, Beverly K Barham¹, Helen L Leavis¹³, Annet van Royen-Kerkof¹⁴, Cailin Sibley¹⁵, Ezgi D Batu¹⁶, Ahmet Gül¹⁷, Richard M Siegel⁷, Manfred Boehm⁴, Joshua D Milner³, Seza Ozen¹⁶, Massimo Gadina⁶, JaeJin Chae¹, Ronald M Laxer¹⁸, Daniel L Kastner^{1,20} & Ivona Aksentijevich^{1,20}

Otoinflamatuvar Hastalıklar

Debbie Matzeis/Nature Publishing Group

Kaspaz 1 ve IL-1 biyolojisi
Hedefe yönelik yeni ilaçların geliştirilmesi

TÜBİTAK

YÜKSEK TEKNOLOJİ PLATFORMLARI ÇAĞRISI

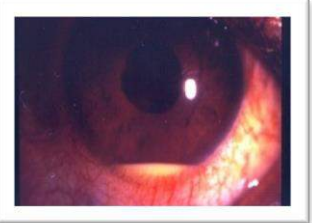
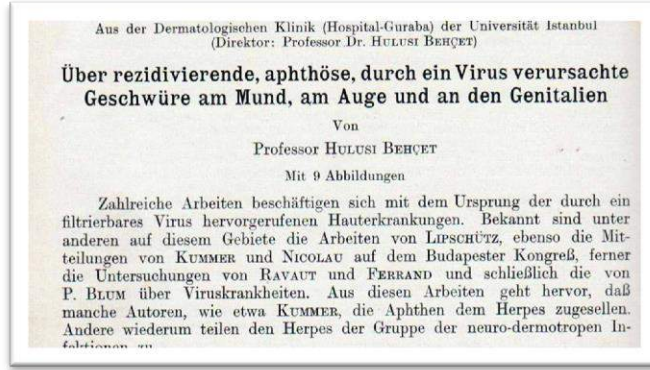
**ARAŞTIRMA PROGRAMI
BİRİNCİ FAZ BAŞVURU (RAPOR) FORMU
1004-TBTK-01-2018**

**İnflamazom Aracılı Otoinflamatuvar Hastalıkların Takip ve Tedavisine Yönelik
Biyogösterge ve İleri Teknoloji Ürünü İlaçların Geliştirilmesi**

Behçet Hastalığı

Prof. Dr. Hulusi Behçet

- Prof. Dr. Hulusi Behçet tarafından 1937 yılında tanımlanan hastalık tablosu
- Dünyada en sık Türkiye'de görülüyor (4.2/1000)
- İstanbul Üniversitesi bünyesindeki Behçet Hastalığı klinikleri dünyada en geniş ve en iyi tanımlanmış hasta serisine sahip

Behçet Hastalığı

- Behçet hastalığının klinik özelliklerini tanımlamaya ve tedaviye yönelik çalışmalar
- Behçet hastalığının genetik temellerini aydınlatmaya yönelik olarak NIH/NHGRI'dan Dr. Dan Kastner ile ortak yürütülen immunogenetik çalışmalar

LETTERS Remmers et al. Nat Genet 2010; 42: 698-702

LETTERS Kirino et al. Nat Genet 2013;45:202-7.

Genom MHC with B
Elaine F Ren
Julie M Le¹, I
Duran Üstek
Michael B D
Phaedon Kal
William E R
Massimo Ga

Genom suscep between
Yohei Kirino
Emire Seyahi
Atilla Cakar¹
Yoonhee Kin
Daniel L Kas

Tar Me rec
Yohei Kirino
Yilmaz Mitsuh
Hong- and El
*Inflam
20892-11
School o
for Expe
Ophthal
Istanbul
Molecul
Institute
Skin Dis
National
Inherite
Contrib

Behçet imp cell
nature genetics
Michael and Ela
*Translati
20892; [†]Ir
Internal M
[‡]Division
Institute o
Utrecht, T
34093, Tu
Contrib

Dense geno host respon susceptibili
Masaki Takeuchi^{1,2}, N
Julie Le¹, Mary Blake⁵
Yilmaz Ozyazgan⁹, In
Bahar Sadeghi Abdoll
Shigeaki Ohno¹³, Atsu
Daniel L Kastner^{1,15} &

LETTERS sMark for updates
nature genetics
LETTERS
nature genetics
Loss-of-function mutations in *TNFAIP3* leading to A20 haploinsufficiency cause an early-onset autoinflammatory disease
Qing Zhou^{1,19}, Hongying Wang^{1,19}, Daniella M Schwartz², Monique Stoffels¹, Yong Hwan Park¹, Yuan Zhang³, Dan Yang⁴, Erkan Demirkaya⁵, Masaki Takeuchi¹, Wanxia Li Tsai⁶, Jonathan J Lyons³, Xiaomin Yu³, Claudia Ouyang⁷, Celeste Chen¹, David T Chin¹, Kristien Zaal⁸, Settara C Chandrasekharappa⁹, Eric P Hanson⁷, Zhen Yu⁴, James C Mullikin¹⁰, Sarfaraz A Hasni¹¹, Ingrid E Wertz¹², Amanda K Ombrello¹, Deborah L Stone¹, Patrycja Hoffmann¹, Anne Jones¹, Beverly K Barham¹, Helen L Leavis¹³, Annet van Royen-Kerkof¹⁴, Cailin Sibley¹⁵, Ezgi D Batu¹⁶, Ahmet Gül¹⁷, Richard M Siegel⁷, Manfred Boehm⁴, Joshua D Milner³, Seza Ozen¹⁶, Massimo Gadina⁶, Jaejin Chae¹, Ronald M Laxer¹⁸, Daniel L Kastner^{1,20} & Ivona Aksentijevich^{1,20}

Öncelikli Araştırma Alanlarımız

- Ülkemizde sık görülen, epidemiyolojisi bölgesel farklılıklar gösteren nadir inflamatuvar hastalıklardan yola çıkarak belirli inflamasyon mekanizmaların ortaya konması ve yeni tedavilerin geliştirilmesi
  - Ülkemize özgü sağlık sorunlarının çözülmesi
  - İskemik kalp hastalığı, inme, nörodejeneratif hastalıklar, diyabet, gut, ...
- İyi tanımlanmış hasta serileri ve biyobanka
  - Tanı, hastalık alt tipleri ve tedavi hedeflerinin belirlenmesi
- Çevrimsel tıp
  - Biyogöstergeler, yeni tedavi seçeneklerinin geliştirilmesi
    - İnflamasyon yollarını ve tedavi direncini gösteren biyogöstergeler
    - Ülkemiz koşullarında üretilebilecek yenilikçi biyoteknolojik ilaçlar
  - Preklinik ve klinik araştırmalar için referans merkezi olma
    - Hayvan modelleri, toksikoloji, erken faz çalışmalar

- Hastaların tanı ve tedavi süreçleri ile ilgili sorunlar
  - Hekimler arasında nadir hastalıklar konusunda eğitimin yeterli düzeyde olmaması
  - Hasta sevk zincirlerinin yeterli olmaması
  - SGK destekli incelemelerin yetersizliği
  - Araştırma kapsamında yürütülen çalışmalar ile tanı hizmetlerinin örtüşmemesi
  - Tedavilere ulaşma ile ilgili sorunlar

- Nadir hastalıklarla ilgili eğitimin yaygınlaştırılması
- Özelleşmiş merkezlerin kurulması
  - Tanı
  - Tedavi
  - Araştırma
- Araştırma desteklerinin arttırılması
- SGK ve diğer kurumlar için, hızlı ve doğru kararların alınmasını sağlayacak aktif danışma kurullarının oluşturulması